

EL PLATER i l'urbanisme.

Pep Centelles i Portella

josep.centelles@gmail.com

<http://portella.cat>

Manresa, Maig 2026

Vivim en societats molt **energívores**. Usem grans quantitats d'energia **exosomàtica** per a fabricar productes i distribuir-los, per moure'ns i per funcionar quotidianament en entorns climatitzats. La major part d'aquesta energia l'obtenim de cremar **combustibles fòssils** que emeten gasos d'efecte hivernacle i són la primera i més destacada causa de l'escalfament global que patim. Així, quan ens plantegem la necessària Transició Energètica cap a emissions zero al 2050, ens adonem que calen **canvis** notoris en una gran majoria d'**activitats** humanes. Lluny de ser l'únic el canvi més aparatós i visible, pel fet de necessitar considerables extensions de terreny, és la **captació** d'energia renovable eòlica i fotovoltaica.

La regulació dels **usos del sòl** a casa nostra descansa sobre les lleis de Política Territorial, de Paisatge i d'Urbanisme. Tres lleis que de fet han esdevingut un anquilosat monstre jurídic que en mans de juristes buròcrates pugnant amb advocats espavilats i ben pagats que, al meu entendre, serveixen per qualsevol negoci i poc per ordenar amb seny el territori. Tres lleis que fa 10 anys ja s'havien d'actualitzar i condensar en una de sola, la **Llei de Territori**, que dorm a mig tramitar als calaixos del Parlament. Evidentment, tres lleis que no han estat actualitzades d'acord a les recomanacions de la UE sobre **zones d'acceleració renovable (ZAR)**, transposades a Espanya fa poc en un Reial Decret Llei.

Ens trobem davant d'un **nou ús del sòl**, la necessitat ocupar aproximadament un 2% del territori en **captació d'energia renovable**, que ni tan sols està contemplat en el nostre disfuncional sistema jurídic. Com que la urgència ens apressa, ni que sigui a empentes i rodolons, hem de resoldre el problema. Això és el que pretén el PLATER (Pla Territorial d'Energies Renovables). La primera conclusió sembla clara, com diuen pel cantó de València, val més això que una punyalada a l'ull. Per fluix o poc agosarat que el PLATER ens pugui semblar, **visca el PLATER!**

Ara bé, cal adonar-se que la legislació urbanística és per naturalesa reactiva i limitativa. L'urbanisme parteix de la base que la propietat del sòl busca el màxim profit urbanitzant i edificant, en conseqüència s'especialitza en limitar aquest desig. *Aquí només tres pisos d'alçada, això és zona verda, això altre per equipaments, etc.* Però si no hi ha inversió no hi ha ni parc, ni equipament. L'urbanisme és essencialment prohibitiu i a la pràctica gens proactiu. La pròpia denominació de «**NO** urbanitzable» (més del 90% del sòl de Catalunya, on ha d'anar a raure el gruix de les captacions) ens mostra aquest caràcter.

El PLATER és bo i necessari per evitar (prohibir) ocupacions inadequades de sòls agrícoles de qualitat o sòls que mereixin altres proteccions (zones **no aptes** o d'exclusió). Per tant, **en aquestes zones no cal patir per l'especulació ni per la pèrdua de sòls agraris**. Ara bé, des de la perspectiva de fomentar la captació energètica es limita a qualificar uns sòls com a **aptos** distingint diferents subcategories, *no prioritàries, prioritàries i de prioritat superior*. A la pràctica el seu desenvolupament real dependrà de l'interès que desperti cada localització en els inversors.

Sembla que falten estímuls econòmics més enllà de les lleis d'urbanisme i que es podrien atorgar usant amb habilitat alguns conceptes de les Directives UE com el de les **zones d'acceleració de renovables (ZAR)**. De moment la proactivitat del PLATER es queda amb la promesa poc concreta d'una reducció dels períodes de tramitació de projectes. Val més això que res. Però cal que els decisors polítics siguin conscients de la necessitat d'incentius econòmics. Si més no els **fiscals**, que són fàcils d'atorgar. Finalment, recordar amb èmfasi en que **l'energia renovable no passa per l'estret d'Ormuz**.

Sobre el tema també podeu veure la ponència al CO-ENER-CAT de 2018: **Com gestionar el sòl destinat a captar energia?** La nova llei de Territori i la Transició Energètica Barcelona, IEC 13 i 14 de febrer 2018.

https://portella.cat/articulos-per-temes/energia/item/download/121_af3b7b2f331d59d1ad6435f285fb3322